

Sopivaksi kasvattava yhteiskunta

Mirja Määttä

Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan
laitos, Kuopion yliopisto

Sellainenhan yhteiskunta väistämättä on

- Se pyrkii ohjaamaan / kasvattamaan lapsia, nuoria ja heidän vanhempiaan.
- Yhteisöissä toteutuva huolenpito ei ole neutraalia ja arvovapaata toimintaa, vaan se kantaa sisällään monimuotoisia valtasuhteita, joissa toisilla on enemmän oikeuksia määritellä toivottavaa, ei-toivottavaa, oikeaa ja väärää.
- Kun lasten ja nuorten asioita käsitellään, puuttumisessa ja sen muodoissa pelataan sävyeroilla.

Sopimukset välineenä ehkäisevässä työssä

- Pelisäännöt
- Sopimukset
- Suunnitelmat

- Käytännön esimerkkejä
- Pohdintaa taustoista ja vaikutuksista

Moniammatilliset ehkäisevän työn ryhmät

- Seitsemän helsinkiläistä moniammatillista ryhmää:
- toimintaideologiat / moraaliset resurssit?
- moniammatillisen ryhmätyön onnistuminen/epäonnistuminen?
- nuoriin suuntautuvan tuen ja kontrollin keinot

Verkkoniemen peruskouluryhmä

Toiminta- ideologia	Yhteis-kunta heikko	Nuoren hyvä elämä	Ryhmän ratkaisu	Verkosto tarpeen
Kommuni- taristinen kasvatus- työ	Yhteisö ja jaetut arvot ja säännöt kadonneet	Yhteisön huolenpi- toa ja puuttumis- ta	Yhteisön luominen pelisään- nön ja sopimuk- sin	Sääntöjen luomiseen totettami- seen ja seuraa- miseen
6.10.2005		Mirja Määttä		

Miksi sopimukset ?

- Epäluottamus, yleistävä puhe, riskien korostaminen
- Yhteiskunnan moniarvoistuminen
- Yhteisön kriisi
- Muutokset hyvinvointivaltiossa, ja palvelujärjestelmässä

Yhteisön ja arvojen kriisi

- Paikallisyhteisön vahvistaminen:
- yksilöllistymisen ja yksilön oikeuksien paisumisen vastapainona
- sosiaalisten siteiden puutteen aiheuttaman turvattomuuden ja pahoinvoinnin estäjänä
- valtiovallan liiallisen mahdin purkamisena

Koko kylä kasvattaa

- Kommunitaristinen idea on levinnyt Suomessa viranomaispainotteisesti.
- Monet viranomaiset ja ammattilaiset kokevat tehtäväkseen paikallisen yhteisöllisyyden luomisen, kolmannen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan tukemisen, ehkä jopa tuottamisen.
- Uusilla asuinalueilla tällaiset tavoitteet saattavat vielä korostua.

Hyvinvointipalveluiden uudelleen muotoilu

- 1) Kaupallistuminen, kilpailuttaminen
- 2) Tilaaja-tuottajamalli, welfare-mix, projektit
- 3) Virallisista palveluista epävirallisiin, perheiden vastuun korostaminen
- 4) Managerialisoituminen
- 5) Oikeudellistuminen

Sopimusten edut ja haitat

- Kumppanuus, neuvottelu, joustavuus, paikallisuus
- Tiedon avoin välittäminen, selkeät toimintatavat
- Varautuminen ennalta, epäluottamus
- Pakkokeinot, näennäinen sopimusyhteiskunta, vastuun siirto yksilöille
- Tasavertaisuuden mureneminen, yksityiseen tunkeutuminen

Vahva vai heikko väline ?

- Ihmisiä, joiden lähtökohdat heikompia kuin muiden, tällaiset sopimukset tuskin hyödyttävät. Sopimusrikkureiksi leimaaminen.
- Heikko väline todellisiin ongelmiin puututtaessa
- Heikko myös oikeudellisessa mielessä.
- Sopii joillekin???

Julkaisuja

- **Määttä & Kallioma-Puha** (tulossa) Sopivaksi kasvattava yhteiskunta. Teoksessa Rantala & Sulkunen (toim.) Projektiyhteiskunnan kääntöpuolia.
- **Määttä** (2004) Moniammatilliset ryhmät ehkäisevän päihdetyön toteuttajina Helsingissä. Tutkimuskatsauksia 4/2004. Helsingin kaupungin tietokeskus.
- **Sulkunen – Rantala – Määttä** (2003). Kantaa ottamattomuuden etiikka ja ehkäisevän päihdetyön ongelma kulutusyhteiskunnassa – esimerkkinä Klaari-projekti. *Janus* 2/2003.